

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Koepoortstraat 17 – Philippus Gastelaarstraat 14

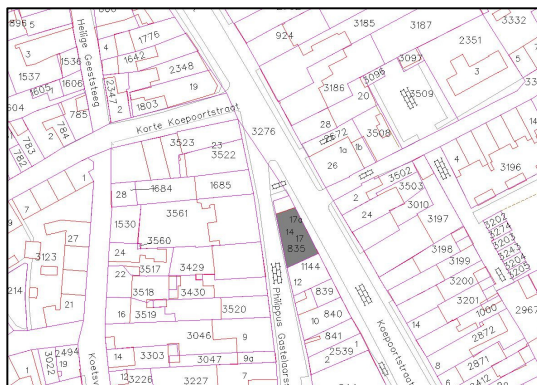
Monumentnummer : GM014

Straat : Koepoortstraat
Huisnummer : 17
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 AP

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 835

Naam object : ---
Bouwjaar : 1884
Architect : nb
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 26-10-2012
Datum aanwijzing : 21-05-2013

Situering

Pand gelegen op de splitsing van Koepoortstraat en Philippus Gastelaarstraat in het noordelijk deel van de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat met de zijgevels langs de straat en wordt op de kopse gevel van de straat gescheiden door een voortuin en een smeedijzeren hekwerk langs het trottoir. Voor het huis staan twee forse treurbeuken.

Opbouw

Half vrijstaand, tweelaags pand op enigszins taps toelopende plattegrond. Het pand is deels onderkelderd, heeft een begane grond, een verdieping en een zolder onder een omlopend schilddak. Slechts het voorste deel van het huis is onderkelderd.

Historie

De Koepoortstraat en Philippus Gastelaarstraat (oude naam Achter den Beitel, Beitelstraat) maken deel uit van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De Koepoortstraat functioneerde als toegangsweg van en naar de Koepoort, die in 1673 in opdracht van koning Lodewijk XIV werd opgeblazen.

Beknpte bouwgeschiedenis

Het gebouw is afgaande op de kadastrale minuut (1832) in de achttiende of vroege negentiende eeuw tot stand gekomen toen drie oudere casco's onder één dak zijn samengevoegd. Het kreeg zijn huidige gepleisterde uiterlijk vermoedelijk in de tweede helft van de negentiende eeuw. In 1887 is aan de Koepoortstraat een winkelpui gebouwd. Aan de Philippus Gastelaarstraat is in de jaren twintig van de twintigste eeuw de entree (nummer 14) aangepast.

Exterieur

Het huis heeft witgepleisterde gevels op een grijs geverfde plint. De beide zijgevels zijn beide vijf vensterassen breed en worden aan de bovenzijde afgesloten met een hoofdgestel, bestaande uit architraaf, fries en een bakgoot op klossen die fungeert als kroonlijst. De gootprofieling aan de Koepoortstraat is rijker uitgevoerd dan aan de Ph. Gastelaarstraat. De dakvlakken zijn belegd met grijsgemoorde oude Hollandse dakpannen.

De gevel aan de Koepoortstraat heeft T-vormige schuifvensters met houten onderdorpels, drie op de begane grond, vier op de eerste verdieping, die zijn voorzien van een geprofileerde wisseldorpel en paumelles voor (verdwenen) zonneblinden. De gevel heeft een rijk geprofileerde, tweedelige winkelpui met een kader van pilasters en hoofdgestel die met rijk gesneden consoles wordt ondersteund. Op de pilasters spiegels. Het linkerdeel heeft twee ramen van elkaar gescheiden door een middenstijl. In het rechter deel een dubbele deur met enkel bovenlicht, die net als de twee ramen in de hoeken kwartrond is uitgevoerd. Links van de pui zijn twee schuifvensters, rechts van de pui een voordeurkozijn met enkelruits bovenlicht, geprofileerd kalf en een paneeldeur. Geheel rechts van deze toegang een schuifvenster. Op de verdieping is het tweede venster van rechts blind uitgevoerd.

De gevel aan de Ph. Gastelaarstraat heeft eveneens vier T-vormige schuifvensters op de verdieping met duivejager op de hoeken en drie vergelijkbare vensters op de begane grond, die voorzien zijn van luikspioningen. Voorts kent de gevel een buitentoegang met enkelruits bovenlicht en paneeldeur in Haagse Schoolvormen (adres Ph. Gastelaarstraat 14) en een tweedelige buitendeur naar de keuken.

De kopse gevel bestaat uit dubbele tuindeuren met bovenlicht. Rechts een schuifvenster met T-raam. Dubbele balkondeuren met bovenlicht geven op de eerste verdieping toegang tot een geprofileerd balkon dat met geschraagde consoles en sierlijke gietijzeren zuilen wordt ondersteund. Het balkon heeft een rijk bewerkt smeedijzeren

hekwerk. De gevel wordt boven het hoofdstel bekroond met een hoge dakkapel met tympanon, voorzien van draairamen en een halfroond bovenlicht. De kleine tuin voor de kopse gevel wordt omzoomd met een smeedijzeren hekwerk.

Interieur

Kelder: De kelder wordt bereikt door middel van een gemetselde bakstenen trap achter een opgeklampte deur in de keuken. De kelder is voorzien van een met bakstenen gemetseld tongewelf dat is voorzien van enkele kelderlichten. Eén kelderlicht is nog open en getralied. De keldervloer is belegd met roodgebakken plavuizen.

Begane grond: Deze bestaat uit een centrale gang met buitendeuren aan de Koepoortstraat en Philippus Gastelaarstraat. Vanuit de gang voert onder een getoogde houten doorgang een grenen trap met twee kwarten naar de eerste verdieping. Rechts bevindt zich aan de Koepoortstraat een kamer met op de kopse zijde dubbele openslaande tuindeuren. Aan de Ph. Gastelaarstraat een hoekkamer die met twee vensters van daglicht wordt voorzien en toegang geeft tot twee toiletten. Links van de gang is aan de Koepoortstraat een voormalige winkelruimte en een kamer linksvoor gelegen, aan de zijde van de Ph. Gastelaarstraat de keuken en een kamer linksachter. Vanuit de keuken kan middels een klein venstertje de winkelruimte in de gaten gehouden worden. De keuken heeft een enkelvoudige balklaag in het zicht en is voorzien van een keukenkast met gesloten deuren beneden en glasdeuren boven. Twee gekoppelde opgeklampte deuren geven links toegang tot een bergkast en rechts tot de bakstenen trap naar de kelder onder de kopse zijde van het huis.

Links achter de winkelruimte is een tweede keuken aanwezig die niet meer als zodanig in gebruik is en een forse schouwboezem heeft, rustend op een schouwbank over de volle breedte van het vertrek. Deze ruimte wordt betreden middels een paneeldeur met vierruits roedenverdeling onder de schouwbank. Tegenover de historische schouw geeft een schuifvenster met T-raam daglicht. Een paneeldeur geeft toegang tot een vertrek linksachter, grenzend aan het adres Ph. Gastelaarstraat 12. De ruimte wordt eveneens van daglicht voorzien door middel van een schuifvenster.

Een doorgang in een dikke bouwmuur, geflankeerd door een muurkast, voert naar een kamer linksvoor. Deze kamer is ook vanuit de winkelruimte toegankelijk. De kamer heeft een historische schouw, de twee schuifvensters zijn voorzien van vensterbanken.

Eerste verdieping: Deze etage heeft door de ruimere schaal van de vertrekken en de hogere graad van afwerking het karakter van een bel-etage. Centraal bevindt zich een ruime overloop vanwaar de diverse vertrekken via paneeldeuren toegankelijk zijn. De trapopgang is geaccentueerd door een geprofileerde houten toeg met "sluitsteen" en geprofileerde imposten. Rechts van de opgang een vlakke opgeklampte deur met erachter de trap naar de zolder, links van de opgang achter een paneeldeur een toilet. Aan de kopse zijde van het pand een salon die van drie zijden wordt voorzien van daglicht. De kamer heeft een zachtboardplafond en een hoekschouw in een kachelnis. Openslaande glasdeuren met een bossingpaneel geven toegang tot het balkon. Aan de zijde van Koepoortstraat 19 is een ruime kamer gesitueerd met stucplafond en schouw. Twee schuifvensters zorgen hier voor daglichttoetreding. Een paneeldeur geeft toegang tot een (eet-)kamer tussen deze twee grote vertrekken, verlicht door een enkel schuifvenster. De kamer heeft ook een extra paneeldeur waardoor de salon bereikt kan worden.

Aan de zijde van de Ph. Gastelaarstraat geven portes-brisées vanuit de overloop toegang tot een keuken met erachter een kamer. Vanuit deze kamer geeft een

paneeldeur door een dikke bouwmuur toegang tot de overliggende grote kamer aan de Koepoortstraatzijde.

Zolder: een grenen trap voert met twee kwarten naar de zolder. De kapconstructie is hier volledig in het zicht en bestaat uit twee parallelle sporenkappen met ertussen een zakgoot, die richting Koepoortstraat 19 afwatert. De lange zijden van de kap hebben geen borstwering. Aan de kopse zijde van het huis is een dakschild boven een lage borstwering toegepast waarin een dakkapel is opgenomen. De sporen zijn deels van vuren en eiken opgetrokken aan een nokgording vastgespijkerd. De haanhouten zijn afwisselend van hergebruikte eiken sporen en van vuren gemaakt en met gesmede spijkers aan de sporen getimmerd. De muurplaat onder de goot wordt opgevangen door houten makelaars. Op zolder zijn met Brabantse wanden een tweetal vertrekken afgescheiden, één aan de kopse zijde en één aan de achterzijde.

Bouwdossiers

18-2-1878   maken winkelpui Koepoortstraat 17

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving Koepoortstraat 17 Doesburg*, 9-5-1990 (adviesnr. 53)
- Haans, Frank, *Monumentengids Doesburg*, Utrecht 2008, 195

Waardering

Het pand dateert uit de tweede helft van de negentiende eeuw en is op onderdelen goed bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de betrekkelijke gaafheid van de architectuur in combinatie met de ligging op de samenkomen van Koepoortstraat en Philippus Gastelaarstraat met tuin en historisch hekwerk, verrijkt door de aanwezigheid van twee monumentale treurbeuken, de ruimtelijke indeling op de begane grond en eerste verdieping en diverse onderdelen van de afwerking van het huis, zoals de behouden gebleven paneeldeuren met architraaflijsten, schouwen, (stuc-)plafonds en keukenkasten.

Pand van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang als voorbeeld van een huis daterend uit het midden van de negentiende eeuw met historische winkelpui en balkon en vanwege het op onderdelen goed behouden gebleven interieur.

Het huis is stedenbouwkundig van groot belang vanwege de bijzondere bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden in de directe omgeving en vanwege de twee monumentale treurbeuken voor het huis.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een woon-winkelpand voor de gegoede middenklasse uit de tweede helft van de negentiende eeuw.